

ZORG VOOR

GROEN

DE GROENE WEVER

JUNI 2023

DE GROENE WEVER INSPIRATIEMAGAZINE

DUURZAAMHEIDSINITIATIEVEN
BINNEN DE WEVER

FEITEN

Zorgsector is verantwoordelijk voor:

7% van de totale CO₂ footprint

4% van het afval in Nederland

13% van het grondstoffen-gebruik

Doelen

Bewust van vandaag
onderweg
naar morgen

- Verkleinen van onze CO₂ voetafdruk
→ ultieme doelstelling klimaatneutraal in 2050
- Bijdragen aan **maximaal circulaire zorg** voor 2050
- **Gezondheidsbevordering** medewerkers en bewoners/cliënten

Samen doen

- Medewerkers → faciliteren
- Bewoners/cliënten

WE HEBBEN
IEDEREEN
HIERBIJ NODIG!

Green Team
van ambassadeurs
met als doel:

- Kennis en input delen
- Meedenken
- Collega's enthousiasmeren

DUURZAAMHEIDSPIJLERS

FASTGOED EN ENERGIE

- Verduurzamen vastgoed
- Groene energie
- Bewust omgaan met energieverbruik

VERVOER

- Duurzame reisbewegingen
- Verduurzamen wagenpark

CIRCULAIR WERKEN

- Verminderen restafval
- Verminderen voedselverspilling
- Duurzaam inkopen

GEZONDHEIDSBEVORDERING BEWONERS EN MEDEWERKERS

- Op zorglocaties en thuis
- Leef- en werkomgeving
- Voeding en leefstijl

MEDICATIE

- Voorkomen verspilling medicatie
- Gepast voorschrijven of retourneren

BEWUST- WORDING EN GEDRAG

BEWUSTWORDING EN GEDRAG + COMMUNICATIE

Kennisoverdracht en bewustwording over de impact van de zorg op het klimaat en milieu. Centraal in onze communicatie staat:

- Bewustwording
- Elkaar inspireren
- Resultaten zichtbaar maken
- Stap voor stap
- Successen vieren

ZORG LEVEREN MET OOG VOOR KLIMAAT, MILIEU EN LEEFOMGEVING

In het Groene Wever inspiratiemagazine lees je inspirerende verhalen over verschillende duurzaamheidsinitiatieven binnen De Wever.

Jeline Bos, strategisch adviseur duurzaamheid en facilitaire dienstverlening, gaat op bezoek bij verschillende medewerkers/locaties om te kijken hoe zij aan duurzaamheid werken. Doel is om deze goede voorbeelden te delen en andere collega's te inspireren.

Maar wat is nou duurzaamheid en waar moet zo'n goed voorbeeld dan over gaan?

In bovenstaande infographic kun je alle duurzaamheidsthema's van De Wever teruglezen. Goede voorbeelden kunnen over al deze thema's gaan. Denk bijvoorbeeld ook aan:

- Samen met bewoners of collega's zwerfafval rapen
- Een wandeling met bewoners of collega's in de natuur
- Met collega's fietsen naar je werk in plaats van met de auto
- Kritisch kijken naar bestellingen
- Nieuwe maaltijden maken van 'restjes'
- Hergebruik van spullen

Kortom, dit mag alles zijn wat met duurzaamheid te maken heeft!

CIRCULAIR WERKEN

VOORBEELD

Binnen De Wever scheiden we al veel afvalstromen zoals papier en glas. Op een aantal locaties scheiden we al plastic en drankkarton zoals op Boshuis, De Bijsterstede, De Heikant, Den Herdgang, Eikenhuys, Joannes Zwijssen en Notre Dame. Zie hier een voorbeeld van de afvalstromen op locatie De Bijsterstede.

Ben jij benieuwd hoe locaties dit hebben aangepakt? Of wil jij ook meedenken over afvalscheiding op jouw locatie? Laat het weten via degroenewever@dewever.nl.

Mobiel Zorgteam (MZT) aan de slag met duurzaamheid!

Geïnterviewden: Anita Keller en Monique van Gils

Het MZT is al enige tijd bezig met duurzaamheid. Dit doen zij op verschillende manieren. Jeline Bos (strategisch adviseur duurzaamheid en facilitaire dienstverlening) ging in gesprek met Anita Keller en Monique van Gils, beide verpleegkundige bij het MZT, over hoe ze bij het MZT aan duurzaamheid werken. Lees hier het artikel en laat je inspireren!

Een belangrijk aandachtspunt voor het MZT is het voorkomen van verspilling. Enkele jaren geleden zagen collega's namelijk dat er best wel wat middelen en materialen weggegooid werden. Zelfs als deze nog steriel waren/ binnen de houdbaarheidsdatum vielen.

Anita: 'Dit vinden we echt verspilling, dat moet gewoon anders kunnen.'

Over wat voor middelen en materialen hebben we het dan?

Anita: 'Denk bijvoorbeeld aan stomamateriaal, katheters/katheterzakken, onderleggers, spuiten, naalden etc. Ook viel op dat er nog winst te behalen viel in het gepast voorschrijven van medicatie zodat we verspilling van medicatie voorkomen. Het MZT heeft hier meerdere dingen op bedacht.' 'Wij kijken heel gericht naar wat we nodig hebben en bestellen alleen dat. Wij werken zoveel mogelijk met wekelijkse bestellingen en proberen niet verder dan dat te bestellen. Dit voorkomt een grote voorraad en verspilling.'

Het kan namelijk zomaar het geval zijn dat de zorgvraag veranderd of stopt en dat de middelen niet meer nodig zijn. Dan is een grote voorraad aan middelen echt zonde. Hier denken we dus goed over na.'

Monique: 'Wanneer cliënten zelf bestellen denken we hierin met hen mee. We houden hierbij rekening dat er zoveel mogelijk in één keer in een gepaste hoeveelheid wordt besteld. Op die manier zijn er geen extra transportbewegingen en kosten. Een aantal materialen en middelen zetten we daarom ook in vanuit een eigen depot.'

'Wat betreft medicatie, door de collega's van het MZT en de artsen wordt regelmatig overlegd over de benodigde medicatie. Op deze manier zorgen we ervoor dat er gericht medicatie wordt voorgeschreven/toegediend.'

Anita: 'Wat we ook doen, is cliënten vertellen dat medicatie die over is terug kan worden gebracht naar de apotheek of een plek voor klein chemisch afval'. Dit voorkomt dat medicatie bij het restafval terecht komt.'

Monique: 'Ondanks de inspanningen van het MZT is verspilling niet altijd te voorkomen. Soms levert een leverancier alleen grote hoeveelheden of is de zorgvraag veranderd of gestopt. Dit zorgt ervoor dat we dan toch dingen overhouden. Dit verzamelen

alle collega's van het MZT in een aparte ruimte bij het MZT om dit zoveel mogelijk te hergebruiken. Wij zullen jou de ruimte zo laten zien.'

Ik ben heel benieuwd! Maar wat doen jullie hier dan mee?

Anita: 'Middelen die nog binnen de houdbaarheidsdatum vallen worden opnieuw gebruikt. In ieder geval de dingen die we zelf hebben besteld, maar ook middelen die over zijn bij cliënten (en welke nog in een afgesloten verpakking zitten en door medewerkers worden beheerd via een afgesloten Curverbox) kunnen we vaak nog hergebruiken.'

Monique: 'Ook de dingen die we zelf hebben besteld, maar ook middelen die over zijn bij cliënten (en nog in een afgesloten verpakking zitten) kunnen we vaak nog hergebruiken. Deze worden bij cliënten altijd verzameld in een Curver Box zodat alles netjes hygiënisch en schoon blijft.'

Anita: 'Middelen die over de datum zijn gaan naar het skillslab.'

Monique: 'En het goede doel! Middelen en materialen die wij echt niet meer kunnen of mogen gebruiken, en die ook geschikt zijn (dus bijv. geen dieetvoeding of sondevoeding) schenken wij aan het goede doel. Denk naast de eerder genoemde middelen bijvoorbeeld ook aan afgekeurde rolstoelen en rollators. Zo schenken wij al jaren aan Gambia en helpen we daar mensen die deze spullen

hard nodig hebben. Maar ook andere goede doelen zijn mogelijk, zo hebben we ook tips gekregen over andere goede doelen waar bij binnenkort misschien mee aan de slag gaan.'

Hoe weten alle collega's van het MZT dit nu?

Anita: 'Eigenlijk weten al onze collega's dit, en het wordt ook met nieuwe medewerkers gedeeld. Ook communiceren wij dit soort dingen via onze maandelijkse nieuwsbrief.'

Zijn er verder nog dingen die jullie doen?

Monique: 'Eigenlijk doen we nog wel wat meer dingen bedenk ik me nu. We hebben bijvoorbeeld veel minder papierverbruik omdat de zorgovereenkomsten niet meer ondertekend hoeven te worden, of geen fysieke papieren zoals het klachtenformulier.'

Anita: 'Cliënten hebben toch behoefte aan een mondelinge toelichting, en dit doen we ook altijd.'

Monique: 'Richting de toekomst zijn er ook echt nog wel dingen te behalen op het gebied van duurzaamheid benoemen. Bijvoorbeeld het scheiden van plastic, nog betere afspraken met leveranciers over de minimale bestelhoeveelheden of type materialen, of bewustwording met betrekking tot energieverbruik.'

Heb je geschikte
middelen of materialen
voor het goede doel?
Geef ze af bij het MZT!

Een stukje natuur voor bewoners op Satijnhof

Geïnterviewde: Karin van Caulil, Coördinerend Verzorgende Satijnhof

Gezondheidsbevordering van bewoners/ een groene leefomgeving is een belangrijk thema binnen duurzaamheid. Jeline Bos (J) ging in gesprek met Karin van Caulil (K) over hoe ze bij afdeling Brodee op locatie Satijnhof een rustgevende en groene leefomgeving voor bewoners hebben gecreëerd en wat de reacties hierop zijn. Lees hieronder de vraag-antwoord rubriek!

J: Ik zie een hele mooie groene en rustgevende plek op jullie afdeling. Kun je hier wat meer over vertellen?

K: 'Deze plek is begin 2022 speciaal ingericht voor onze bewoners. Op onze afdeling hebben we bewoners die soms dwalen of zoekende zijn, of we hebben te maken met onbegrepen gedrag. Wij wilden daarom graag een fijne plek creëren voor onze bewoners waar ze tot rust kunnen komen of zich terug kunnen trekken.'

J: Hoe is het idee ontstaan?

K: 'Voor een eindopdracht voor mijn studie wilde ik echt iets van toegevoegde waarde creëren voor onze doelgroep bewoners. Hierbij dacht ik aan een rustgevende plek buiten de slaapkamers of de huiskamer. Hierin zocht ik ook een relatie met de natuur. Want hier krijgt iedereen een fijn gevoel van. Zo ook onze bewoners, we zien dat groen/ natuur een positief effect heeft op hen.'

J: Wat komen bewoners allemaal tegen op deze plek?

K: 'Een wolkenplafond met panelen, vogelgeluiden (een merel), een bol met een geurbeleving, planten/boompjes (vanwege de veiligheid is gekozen voor kunstgroen), een bank met comfortabele kussens en een dekentje, vogelhuisjes en een behang met de look en feel van een bos. Eigenlijk worden alle zintuigen geprikkeld.'

‘Wij wilden graag een fijne plek creëren voor onze bewoners waar ze tot rust kunnen komen of zich terug kunnen trekken’

J: Wat waren de reacties?

K: ‘Je moet het zien als onderdeel van wat we aan zorg, welzijn en sfeer op de afdeling bieden. De overige aankleding op de afdeling is ook zo ‘groen’ mogelijk.’

‘Onze afdeling is een plek waar mensen zich veilig en prettig voelen, en deze beleving is een extra toevoeging hiervoor. En je ziet dat bewoners echt tot rust komen. We hebben nu bijvoorbeeld een bewoner die thuis altijd vogeltjes heeft gehad en deze bewoner zit hier heel graag. De geluiden en de sfeer zijn voor deze bewoner heel herkenbaar. Bezoekers en familie reageren daarnaast ook heel enthousiast.’

J: Wie zijn er allemaal betrokken geweest? En hoe lang duurde dit?

K: ‘We hebben samen met de collega’s uit de zorg, maar ook woonondersteuners en welzijn gekeken wat passend zou kunnen zijn. Bij de inrichting speelde de huismeester een

grote rol, deze heeft namelijk de technische installatie verzorgd van het wolkenplafond. In totaal zijn we met het bestellen, inrichten en plaatsen ongeveer twee weken bezig geweest.’

J: Wat zijn jouw tips voor andere afdelingen indien zij hier mee aan de slag willen?

‘Betrek collega’s en bewoners bij de ideeën. Maak daarnaast een plan van aanpak en bespreek dit intern. Bijvoorbeeld met de manager. Bepaal van tevoren: Wat is je doel? Waar wil je het hebben? Hoe ziet het huis en de afdeling eruit en wat past hier? Ook is een goede samenwerking met de huismeester belangrijk. Kijk samen met de huismeester of een wolkenplafond technisch mogelijk is, want je moet rekening houden met de brandveiligheidseisen.’

CIRCULAIR WERKEN + VERVOER

Duurzaam werken op Reyshoeve. Hoe wordt dit aangevlogen vanuit de huishoudelijke dienst?

Geïnterviewde: Angelique van Lier, Coördinator Huishoudelijke Dienst Reyshoeve

Angelique van Lier vertelt over hoe zij samen met haar collega's aan duurzaamheid werkt op Reyshoeve.

Waarom werken jullie aan duurzaamheid?

'Nou, duurzaamheid is goed voor jezelf en het milieu. Wij zien duurzaam werken als een manier van werken waarmee we de tijd die we hebben zo goed mogelijk benutten en medewerkers zo fijn mogelijk kunnen werken. Wij zorgen met minimale inzet van middelen en met handige middelen voor een schone woon- en werkomgeving.'

'Binnen het team huishoudelijke dienst op Reyshoeve wordt kritisch gekeken naar wat we bestellen. Voor de schoonmaak worden bijvoorbeeld alleen fijne middelen gebruikt, zoals microvezel doekjes en dweilen. Middelen zoals stofzuigerzakken en papieren handdoekjes worden zoveel mogelijk van duurzaam materiaal besteld. In het kader van

een gezonde werkomgeving werken wij met een ergonomische schrobzuigmachine en we hebben bijvoorbeeld een draadloze stofzuiger. Dit is veiliger voor de bewoners omdat er geen snoer meer op de vloer ligt en het werkt prettiger.'

Angelique vertelt over hoe ze op Reyshoeve zoveel mogelijk proberen om meubels en spullen die over zijn, bijvoorbeeld na het overlijden van een bewoner, te hergebruiken. Zo laat Angelique de teamkamer van de huishoudelijke dienst zien met allerlei spulletjes die anders weg gegooid zouden worden. 'Denk stoelen die niet meer gebruikt werden, of aan gordijnen van een overleden bewoner en die de familie niet meer wilde, en deze passen precies! De teamkamer is een mooi resultaat van samenwerken, iedereen heeft iets mee gedacht en gedaan.'

Er gaan ook dingen naar andere locaties als ze het op Reyshoeve niet meer kunnen gebruiken. Zo ontstaat het idee van Angelique: 'Kunnen we geen Groene Wever marktplaats creëren waar iedereen spullen die over zijn op kan zetten zodat deze zoveel mogelijk hergebruikt kunnen worden?'

Foto teamkamer huishoudelijke dienst Reyshoeve

Wat een goed plan, hier gaan we zeker naar kijken! 'Ook met de aankleding in het gebouw, vaak gericht op het seizoen of feestdagen, wordt gekeken hoe we zo goedkoop mogelijk en met spulletjes die we al hebben liggen dingen kunnen aankleden.'

'Door leveranciers wordt zo 'groen' mogelijk gereden tussen locaties. Denk aan het combineren van het vervoer van linnen- en wasgoed. Door de leverancier wordt goed gekeken dat de vrachtwagens slim ingeladen worden.'

Welke stappen kan De Wever nog zetten?

'We scheiden al veel afvalstromen zoals papier en glas maar het plastic wordt nog niet overal ingezameld. Hier kunnen we nog in verbeteren. Maar als we met zijn allen ons steentje bijdragen, kan dat veel betekenen!'

Dank je wel Angelique en team huishoudelijke dienst van Reyshoeve voor jullie inspirerende verhaal!

De Wever en de apotheek gaan de strijd tegen medicatieverspilling aan

Geïnterviewde: Annette Leijen, openbaar apotheker Scalazorg GDS en Instellingsapotheek

Dit keer is Jeline op bezoek gegaan bij onze instellingsapotheek, Scalazorg. Apotheker Annette Leijen vertelt hoe De Wever samen met Scalazorg GDS en Instellingsapotheek aan duurzaamheid werkt. Nieuwsgierig hoe zij dit doen? Lees dan verder!

Hoe werken de instellingsapotheek en De Wever aan duurzaamheid?

‘Duurzaamheid is voor ons erg belangrijk. Ik denk dat wij ons vanuit de instellingsapotheek al zo’n vijf á tien jaar bezig houden met duurzaamheid. Wij doen dit op verschillende manieren.’

- ‘Vijf á zes jaar geleden heeft Scalazorg samen met de Wever [papierloos werken](#) geïntroduceerd. De Wever werkt volledig papierloos als het gaat om het voorschrijven en toedienen van medicatie.
- [Kritisch kijken](#) naar welke medicijnen worden [voorgeschreven](#).’
- ‘Er zijn afspraken gemaakt over [polyfarmacie](#).
- Medicatie wordt zoveel mogelijk in de medicatierol voor een of twee weken geleverd. Losse medicatie wordt voor maximaal een maand geleverd. Hierdoor wordt zo min mogelijk verspild.
- Medewerkers en bewoners informeren over het [juist retourneren](#) van overgebleven medicatie zodat dit niet in het milieu

terecht komt. Hiervoor sluiten we bijvoorbeeld ook aan bij landelijke campagnes over het afvoeren van medicijnresten. Wij hebben als apotheek ook afspraken met een gerenommeerd bedrijf voor de verwerking.’

Hoe ziet kritisch kijken naar welke medicijnen worden voorgeschreven er in de praktijk uit?

Annette vertelt dat De Wever en de instellingsapotheek hier afgelopen jaren een aantal overlegmomenten voor hebben ingericht.

‘Zo hebben we de [medicatiecheck](#). Alle specialisten ouderengeneeskunde hebben twee keer per jaar overleg met de apotheek om de medicatie van alle cliënten te bespreken. Tijdens dit overleg bespreken we welke medicatie noodzakelijk is en welke medicatie afgebouwd of gestopt kan worden. De specialist ouderengeneeskunde bespreekt dit vervolgens met de bewoners, familie en de medewerkers van de afdeling. Indien akkoord wordt medicatie gestopt of afgebouwd.’

‘Maandelijks worden tijdens het [farmacotherapeutisch overleg \(FTO\)](#) samen met de apotheek en alle specialisten ouderengeneeskunde ontwikkelingen besproken op het gebied van medicatie. Zo ook over gepast en duurzaam voorschrijven.’

‘Ook vinden er **jaarlijks** overleggen plaats tussen de apotheker en **huisartsen**.’

Wat is het resultaat?

‘Door kritisch te kijken naar het voorschrijven van medicatie zijn we in de afgelopen jaren tot een reductie van zeker 10% gekomen. Dan heb je het wel over de aantallen geneesmiddelen, en niet per se de kosten. De afgelopen jaren zijn de kosten namelijk gestegen doordat vaker duurdere middelen worden voorgeschreven en het aantal cliënten binnen De Wever is toegenomen. Maar het feit dat het aantal voorgeschreven medicijnen met 10% is gereduceerd is wel iets wat we samen hebben kunnen realiseren.’

Een veelgenoemd punt binnen De Wever is de grote hoeveelheid retourmedicatie. Kunnen we hier nog iets mee?

Annette benoemt dat dit inderdaad een herkenbaar punt is. Echter, vanwege wet- en regelgeving vanuit het Falsified Medicines systeem mag je medicatie niet twee keer uitgeven. En daarnaast zijn er ook strenge richtlijnen voor het juist bewaren van medicatie, denk bijvoorbeeld aan insuline, het is niet controleerbaar of dit op juiste wijze bewaard is gebleven. Er wordt wel onderzoek gedaan naar of dit anders kan maar de wetgeving is vooralsnog zo ingericht. En we proberen aan de voorkant dus goed te kijken naar wat besteld wordt.

Waar liggen volgens jou nog kansen?

‘Er liggen nog kansen in het type medicatie wat we voorschrijven. Denk bijvoorbeeld aan

inhalatoren, en specifiek dosisaerosolen. Dit zijn grootgebruikers in de VVT sector. Het gemiddeld gebruik van een dosisaerosol (5,5 inhalatoren per jaar) komt overeen met 120 kg CO₂-eq uitstoot/jaar, dit is vergelijkbaar met een retourvlucht van Amsterdam naar Parijs. Lastige is alleen dat het alternatief, een poederinhalator, minder geschikt is voor oudere mensen. Dit maakt dat voor dit type medicatie het milieuvriendelijk alternatief meestal niet geschikt is voor onze populatie, maar wel goed om voor alle type medicatie met elkaar scherp te zijn op duurzame alternatieven. Hierin is het soms wel een uitdaging om een goede balans te vinden tussen kosten en duurzaamheid.’

‘Een hele grote kans ligt in het volledig papierloos werken. Indien het systeem van de instellingsapothek volledig met het digitale voorschrijf- en toedieningssysteem van De Wever (nCare) communiceert kunnen we volledig papierloos werken.’

‘Het produceren van baxterzakjes van milieuvriendelijker materiaal, want deze zijn nu van plastic. We hebben al eens een pilot gedaan met baxterzakjes van milieuvriendelijker materiaal. Maar hier liep ons uitgiftesysteem op vast of de gegevens van de bewoners waren niet goed te lezen. Hier hebben we helaas nog geen beter alternatief voor gevonden, maar dit zouden we wel graag willen.’

